

(<https://radio808.com>)

Naslovnica (<https://radio808.com/>)

Nova glazba (<https://radio808.com/category/nova-glazba/>)

Emisije (<https://radio808.com/category/emisije/>)

Hrvatski film – nepoznato (<https://radio808.com/category/mali-prilozi-za-transparentniju-kinematografiju/>)

ZAGORKA – (NE)POZNATA BIOGRAFIJA (<https://radio808.com/category/marija-juric-zagorka-novinarka-sufrazetkinja-zrtva/>)

Raspored programa (<https://radio808.com/naslovnica/raspored-programa/>)

Marketing (<https://radio808.com/marketing/>)

Top 20 Chart (<https://radio808.com/category/emisije/top20chart/>)

Tventilator (<https://radio808.com/category/emisije/tventilator/>)

Wunderkind Show (<https://radio808.com/category/wunderkind-show/>)

Donirajte (<https://radio808.com/donirajte/>)

🕒 7. listopada 2023.

📄 Emisije (<https://radio808.com/category/emisije/>), Mali prilozi za transparentniju kinematografiju (<https://radio808.com/category/mali-prilozi-za-transparentniju-kinematografiju/>)

O nepoznatom "fenomenu" hrvatske kino-distribucije, ali i o tome kako su Kerekeši nakon MARGINALACA postali "trn u oku mnogima u kinematografiji" – govori Jan Kerekeš

Piše: **Veljko KRULČIĆ** (<https://zonafilma.com/author/veljko-krulcic/>), filmski analitičar

Tko se hoće potruditi, zasigurno će pronaći ponešto „stvari“ po čemu je hrvatska kinematografija jedinstvena u svojem bližem, pa i u širem okruženju. Evo, što smo mi pronašli.

Unatrag tri godine, od 2020. do 2022., naša kinematografija je de facto zabilježila „fenomen“ s kojim se – koliko znamo – nije susrela niti jedna kinematografija u svijetu. „Fenomen“ kojeg smo pronašli tiče se zaključka koji se nameće sam po sebi, nakon što su objavljeni završni (definitivni) godišnji kino-rezultati domaćih filmova na nacionalnom boxofficeu. Iz nama nepoznatih razloga, „fenomen“ je prošao „ispod radara“ cijele kinematografske branše, pa i onih rijetkih novinara i analitičara koji se bave box-officeom.

Ukratko, i 2020. i 2021. i prošle 2022. godine prva mjesta na listi gledanosti su zauzeli „mali“ filmovi koji su nastali skoro pa „na rubu“ hrvatske kinematografije, realizirani su mimo HAVC-ovog mainstreima i višemilijunskih potpora (tri-četiri milijuna) filmovima. I kada se zbroje

budžeti sva ta tri najgledanija domaća filma godine (jedan je dugometražni dokumentarac), doći će se do pomalo nevjerojatnog zaključka – njihovi budžeti zajedno iznose manje od honorara kojeg su za jedan film pojedine producerske kuće (ne sve, dakako) isplaćivale redateljima i producentima onih projekata iza kojih je (obilato) stajao kao sufinancijer HAVC.

U 2020. godini (ok, bila je to godina pandemije covid-19 i zatvorenih kina) najgledaniji hrvatski film u kinima je bio „Zagrebački ekvinocij“ **Svebora Mihaela Jelića** (snimljen kao „garažni film“ – termin kojeg je u širu upotrebu plasirao **Saša Radojević**, filmski redatelj i kritičar iz Beograda) koji je sakupio brojku od 4.545 ljudi s plaćenom ulaznicom, ostavivši za sobom i „Mater“ **Jure Pavlovića** i dobro budžetirani film „Glas“ **Ognjena Sviličića** (imao je „katastrofalnih“ – 1.333 gledatelja).

Bila je te 2020. pandemija, ali da je film "Zagrebački ekvinocij" (snimljen bez budžeta) najgledaniji domaći film godine skoro da je "svjetsko čudo", gledaniji i od Sviličića, Trenca, Pavlovića...

„Zagrebački ekvinocij“ je plod entuzijazma mladog Jelića i njegove ekipe; na pulskom festivalu godinu prije dobio je popodnevni termin prvog dana u kinu „Valli“ (u prijevodu – malo tko je uopće imao pojma o toj projekciji); a naredni projekt **Svebora Mihaela Jelića** HAVC nije u produkcijskoj fazi podržao s niti jednom jedinom kunom, odnosno eurom. U postprodukciji mu je osigurano 100 tisuća kuna.

U 2021. u kinima je bio najuspjeliji dokumentarac „Ljubav oko svijeta“ bračnog para **Anđele i Davora Rostuhara** s 16.917 gledatelja, dok je drugoplasiranu „Murinu“ gledalo relativno skromnih 11.209 gledatelja, a trećeplasiranu „Zbornicu“ 6.416 gledatelja.

Gerila marketing, odnosno susreti autora dokumentarca "Ljubav oko svijeta" s publikom jednim dijelom doveli su do hrvatskog kino-fenomena i prvog mjesta na nacionalnom box-officeu 2021.

Naravno, manjinske koprodukcije ne uzimamo u obzir, makar ih HAVC (kao krovna nacionalna kinematografska ustanova) redovno bilježi na svojim „nacionalnim“ listama, što većina kinematografija – koliko znamo – ne radi.

U 2022. apsolutni pobjednik nacionalnog box-officea bila je komedija „Marginalci“ redatelja **Ljubomira Kerekeša** (u javnosti, poznatog i popularnog glumca), film je u kinima vidjelo 46.333 gledatelja, slijedio je „Šesti autobus“, ratna drama na temu Vukovara, redatelja **Ede Galića** s 30.682 gledatelja i „Nosila je rubac črleni“, komedija locirana u Zagorje, redatelja **Gorana Dukića** (18.052 gledatelja). Istina je da filmski kritičari u pravilu nisu oduševljeni estetskom razinom „Marginalaca“, ali istina je da je

ukupni box-office rezultat kojeg je drugi redateljski uradak **Ljubomira Kerekeša** postigao (55 tisuća) fenomen, koji bi se trebao proučavati na filmskim školama i fakultetima, pogotovo kada se uzme cjeloviti kontekst – film je snimljen bez ikakve podrške države (HAVC-a). Štoviše, prošle godine, nekako upravo u ovo vrijeme, prvih dana listopada HAVC je organizirao događanje kojeg je nazvao „Otkrij naš novi film“, na kojem su pompozno najavljeni domaći filmovi, njih desetak (prikazani su njihovi traileri) koji su u narednim mjesecima trebali stići na kino-program. Samom događanju svaka čast, odlična ideja i dobra komunikacija je izazvala popriličan medijski interes i bila je zasigurno „vjetar u leđa“ cijeloj kinematografiji.

“Ko bi rek'o čuda da se dese, pa MARGINALCI pobjedu odnesu” – u kinima u 2022. Nisu samo redateljice, poput Hane Jušić, Sonje Tarokić, Dane Budisavljević i njihovih kolegica, posljednjih godina protresli hrvatski film, nego su to na planu gledanosti učinili i family Kerekeš

Međutim, „Marginalci“ na tom događanju, ne da nisu imali niti marginalan status, nego nije ni spomenuto njihovo postojanje. Jasno je da je HAVC tada predstavio filmove koje je sufinancirao; ali je takvom odlukom. Isti taj HAVC, svjesno ili nesvjesno, „Marginalce“ želio „izbrisati“ iz korpusa hrvatske kinematografije.

„Otkrij naš novi film“ se odvijao u Kaptol Boutique Cinema, multipleksu koji je u vlasništvu Cinestara, a paradoks je da je taj isti Cinestar te večeri na ekranima u predvorju vrtio najavu i inserte iz „Marginalaca“ – jer je njihov kino-distributer bio „Duplicato“ (sestrinska firma „Blitza“, suvlasnika Cinestara).

Zatražio sam od HAVC-a objašnjenje zašto u događanje „Otkrij naš novi film“ nisu uvrstili i „Marginalce“, možda je moja pretpostavka netočna, ali nisam dobio nikakav odgovor?!

O fenomenu „Marginalaca“ (koji je u ovom trenutku – listopad 2023. – na petnaestom mjestu najgledanijih domaćih filmova u našem, XXI stoljeću), ali i o statusu producenatske kuće „Kerekesh Teatra“ koja stoji iza filma (podsjećamo da je 2019. iz iste ove „radionice“ nastala i komedija „Ufuraj se i pukni“ – 17,5 tisuća gledatelj u kinima i trenutno 40 mjesto na listi gledanosti), njihovoj poziciji i statusu u našoj kinematografiji razgovarao sam s **Janom Kerekešom**, producentom i glumcem iz filma.

Jan Kerekeš

Dogovarajući intervju, spomenuo sam sugovorniku kako smatram da su pogriješili što nisu „Marginalce“ prijavili na nacionalni festival, na što mi je odgovorio da nisu bili zadovoljni tretmanom koji je njihov producentski prvijenac „Ufuraj se i pukni“ imao prije četiri godine u Puli – prikazan je u dvorani u predvečernjem terminu, te da su bili gotovo sigurni da bi slično bili prošli i na ovogodišnjoj (jubilarnoj) manifestaciji.

Za uvod, za početak razgovora zanimalo nas je kako su se tata i sin Kerekeš uopće našli u filmskoj produkciji?

– U glumi smo jer ju obožavamo i jer nas ispunjava. U režiju smo ušli jer smo vjerovali da nešto možemo napraviti bolje, a u filmsku produkciju smo ušli jer smo dio većine Hrvata koji vole filmove, ali koji smatraju da su nam komedije loše, podcijenjene i da ih ima premalo. Dominiraju depresivni, tragični i ratni filmovi. Na prvom filmu "Ufuraj se i pukni" radili smo više od dvije godine...

Za koliko novaca ste ga uspjeli snimiti?

Ukupni troškovi filma su bili 427 tisuća, od čega je na samu produkciju otpalo 288 tisuća, filma, a ostatak na promocija filma.

Kako ste ga financirali?

Financirali smo ga sa 70 posto vlastitih prihoda koje smo uštedjeli igranjem više od 200 predstava godišnje i sa 30 posto novaca od donatora i sponzora filma. Scenarist, redatelj, producenti i troje glavnih glumaca tj. **Ljubomir Kerekeš, Zoran Pribičević** i ja sve smo napravili volonterski, bez ikakve naknade.

Ostali dio autorske, tehničke i glumačke ekipe je bio honoriran?

Svi drugi iz ekipe tog filma, dakle glumci, suradnici, montažeri, kompozitori i tehničko osoblje su dobili dobre honorare za odrađen posao. I da ne zaboravim, svi su zaista bili susretljivi i spremni na sve uvjete snimanja u maloj ekipi s brzim tempom i ludim intenzitetom u kojem je čak jedan snimajući dan trajao skoro 20 sati. Vremenska prognoza nam je poremetila planove.

Da li ste „Ufuraj se i pukni“ prijavili na neki od natječaja koje raspisuje HAVC?

Prijavili smo na natječaje HAVC-a i prvi i drugi film, pa čak i razvoj scenarija za treći film i primili ukupno pet odbijenica.

S kojim obrazloženjima?

Obrazloženja i recenzije ne smijemo citirat, ali možemo citirati Izjavu o povjerljivosti koja se nalazi na kraju maila od strane HAVC-a u kojem stiže odbijena:

"IZJAVA O POVJERLJIVOSTI: Sadržaj ove poruke i priloženih datoteka je povjerljiv i namijenjen samo osobama ili subjektima koji su navedeni u adresi. Ukoliko ste primili ovu poruku greškom, molimo Vas odmah obavijestite pošiljatelja, a poruku i sve njene privitke odmah trajno uklonite s računala. Bilo kakvo prenošenje, kopiranje ili distribucija trećim osobama informacija sadržanih u poruci je zabranjeno i može biti zakonski kažnjivo."

Nitko vas međutim ne spriječava da preporučate, makar svojim riječima, dobivene recenzije od strane umjetničkih savjetnika HAVC-a?

Što se tiče recenzije i razloga zašto nam HAVC odbija scenarije i filmove, to je vrlo jednostavno. O našim komedijama odlučuju ljudi koji nikad u životu nisu snimili niti napisali ni jednu komediju niti išta duhovito, ali nama (koji svakodnevno nasmijavamo stotine ljudi diljem Hrvatske) govore što je zapravo duhovito i kako bi se komedija trebala snimiti. Jel trebam još nešto dodati?

Zašto da ne?

U redu. Kad su odbili "Marginalce" rekli su da neke scene trebamo mijenjati jer već dovoljno nasilja ima u hrvatskom selu, da su likovi jednodimenzionalni i da još puno nejasnoća ima u samoj priči. Nakon pročitane recenzije mi nismo znali je li ovo možda skrivena kamera.

Ostavimo na stranu HAVC, pa spominjem pretpostavku da ste prezadovoljni postignutim rezultatom „Marginalaca“?

Mi smo na početku priče govorili da bismo bili presretni kad bi "Marginalci" imali duplo veću gledanost od filma "Ufuraj se i pukni", dakle više od 35 tisuća gledatelja... No, brojka od 55 tisuća gledatelja nas je stvarno ugodno

iznenadila i jako smo sretni zbog toga.

Jeste li i ovaj film radili bez honorara, tata i Vi?

Producenti, redatelj, scenarist i dva glavna glumca radili su "Marginalce" bez naknade, tako da nama nije pripalo ništa, a producentska kuća tj. umjetnička organizacija Kerekesh Teatar od prodaje kino ulaznica dobila je 22 tisuće eura više nego što su bili troškovi produkcije i promocije filma "Marginalci". To je, koliko znam, isto presedan u nezavisnoj produkciji – da hrvatski dugometražni igrani film zaradi više novca nego što su bili njegovi troškovi.

O reakcijama filmske javnosti, kakve su bile?

Filmska javnost? Mislite publika? Publika je stvarno u 99,9 posto reakcija pokazala da im se film jako svidio i ono još važnije da ih je nasmijao kao niti jedan hrvatski film do sad.

Kritičari, vaše kolege...?

Filmski kritičari su bili podijeljeni. Neki su bili neugodni i zbunjeni visokim brojkama gledanosti, a neki su se uspjeli opustiti i uživati u filmu te su pohvalili naš trud i želju da promijenimo nešto u hrvatskom filmu.

Kolege i suradnici na filmu su jako dobro upoznati s našim radom i vrlo rado su se odazvali našem pozivu i suradnji, tako da nitko nije odbio biti marginalac.

Koliko shvaćam, s debitantskim filmom ste ipak bili u nekakvom (financijskom) minusu, makar naravno ne potcjenjujem niti dodatni „good wille“ kojeg ste filmom dobili, pa kako da ste se ipak upustili u „Marginalce“? Izazov?

Da, s prvim filmom smo bili u minusu nekih 120 tisuća kuna, no kako je sve to i onako naš novac koji smo zaradili od igranja predstava, znali smo da možemo raditi još više i bolje i eto s drugim filmom smo i taj minus pokrili,

tako da nam trenutno filmovi nisu u minusu i vjerujemo da će zaraditi još više.

Na drugi film smo se odlučili jer vjerujemo u sebe i jer vjerujemo u našu publiku. Nije to jednostavno i odluka se ne donosi preko noći, a uz sve to jako je važno i koje i kakve ljude imaš uz sebe, a mi imamo odlične ljude uz nas koji nas podržavaju u našim ludostima, podržavaju nas da budemo prvi u mnogim stvarima i to nam daje snage za dalje. Također, naši distributeri Blitz i Duplicato media jednako srčano rade sve najbolje za film i oni su nam bili velika podrška. Ja sam kao producent jako puno naučio od njih i još uvijek učim.

Zbog zatvorenosti HAVC-a, gotovo je nepoznata informacija da su „Marginalci“ odbijeni i na Natječaju za mikroproračunske, tj. niskobudžetne filmove?

Da, "Marginalci" su najprije odbijeni na Natječaju za razvoj scenarija, a zatim i na Natječaju za mikro proračunska sredstva. Kod HAVC-a vam mikro proračunski znači 200 tisuća eura, odnosno tada 1,5 milijuna kuna.

Čisto za usporedbu, naša oba filma sa promocijom nisu došla do te cifre, a u kinima ih je pogledalo više od 72 tisuće gledatelja. Dok neke filmove u kinima ne pogleda niti 1000 gledatelja, a porezni obveznici su ih platili četiri milijuna kuna ili više.

Zašto ste ga prijavili u tu kategoriju, zašto niste išli u kategoriju produkcije, gdje producenti dobiju tri, četiri, pa čak i pet milijuna kn za film?

Mi smo prijavili film za mikro proračunska sredstva jer smo dobili takve savjete od kolega producenata i redatelja. I logično smo se nadali da ćemo prije dobiti manji iznos nego vrtoglave iznose kao veliki, pravi filmovi.

Iz prijave saznajemo da Vaš otac nije trebao režirati „Marginalce“, nego Darko Drinovac?

Da, prijavili smo i **Darka Drinovca** kao redatelja filma s kojim nam je uvijek divno raditi i često surađujemo, a sve u nadi da i Darko dobije mogućnost raditi svoj debitantski film. No, ni to se božanstvenom HAVC-u nije svidjelo. U tom slučaju, tata bi i kao autor i kao glumac sigurno bio asistent redatelja. Nakon "Marginalaca" i "Ufuraj se i pukni" sigurno je samo da **Ljubomir Kerekeš** nikad neće biti asistent redatelja. To mu jednostavno nije suđeno.

Produkcija i promocija „Marginalaca“ je koštala sto tisuća eura. Da li je moguće da je bila toliko „skromna“, da ne kažemo „mala“?

Moguće je. I još smo spavali u finom hotelu i papali finu klopku i još smo imali vremena za uživanje na setu. Možda su vas jednostavno prijašnji filmovi navikli na velike iznose, velike troškove, puno stresa i opreza. Svi glumci bili su zadovoljni honorarom za količinu posla, a bez honorara radili su, ponavljam, **Ljubomir Kerekeš** (redatelj, scenarist, glumac i producent), **Emma Kerekeš** (producentica i asistentica šminke) i ja (producent, glumac i organizator snimanja). Sve se može kad se hoće.

„Marginalce“ ste otvorili posvetom HAVC-u?

Posvetom? Ne znam. Ja bih to nazvao informacijom za znatiželjne:

"Hrvatski audiovizualni centar godišnje izdvaja milijune i milijune kuna za hrvatske filmove. Marginalci nisu dobili ni kunu."

Takav početak filma je iznenadio mnoge. U mnogim dvoranama, uključujući i premijerne projekcije, publika je odlučila zapljeskati, a mnogi su vikali "Bravo!" i "Svaka čast". Eto zbog toga nam je drago da smo napravili to što smo napravili.

Tko vam je osmislio reklamnu kampanju, koja je zasigurno imala itekakav utjecaj na kino rezultate filma?

Većina ideja i promotivnih materijala došla je od nas, od šest radišnih ljudi iz Kerekesh Teatra, a onda i od Ljubomira Kerekeša i drugih suradnika filma "Marginalci". Blitz i Duplicato media također su nas odlično uputili i pomogli nam u promociji, a za nekoliko kvalitetnih PR kampanja i objava zaslužna je agencija PR365.

Također sve promotivne video materijale koje ste gledali na našim društvenim mrežama i svugdje radili smo sami, bez naknade. Trgali smo karte i družili se u 48 kino dvorana u vlastitom trošku.

Upravo velika gledanost dala nam je poticaj da napravimo još veću i bolju promociju filma. Također smo zahvalni i svim Cinestar kinima i drugim nezavisnim kinima diljem Hrvatske i njihovim voditeljima i suradnicima jer svi su oni zajedno u jedno trenutku disali za "Marginalce". Bez svih tih dragih ljudi sigurno ne bi bilo ovakvih rezultata.

Koliko ti rezultati trenutno iznose?

U kinima je film pogledalo oko 55 tisuća gledatelja, nekoliko tisuća ljudi u online videotekama i puno tisuća ljudi putem Netflix-a. Krajem godine ćemo imati i finalne podatke.

Suradnja s Blitzom?

Blitz i Duplicato media su prepuni profesionalaca i kreativaca i ono najvažnije puni razumijevanja i strpljenja za nekog poput mene koji želi naučiti sve i naučiti brzo. Doslovno mislim da sam bolja osoba i voditelj Kerekesh Teatra zbog tog iskustva i odličnog poslovnog odnosa s Blitzom i Duplicatom.

„Marginalci“ su se prikazivali i u Cinestar kinima u Bosni i Hercegovini, ali vrlo kratko, ograničeno i s više nego skromnim rezultatima?

Da, "Marginalci" su se kratko prikazivali u BiH, u isto vrijeme kad i u Hrvatskoj. Žao nam je zbog toga, ali naravno da nismo imali vremena za promociju u drugoj zemlji jer nam je primarno bilo da film vidi publika iz Hrvatske. Nadamo se da će naš sljedeći film u kina u BiH doći barem mjesec dana kasnije nego u Hrvatsku, pa ćemo se moći više posvetiti promociji i naravno dolaziti na projekcije.

U 2022. „Marginalci“ su bili najgledaniji domaći film godine, s rezultatom koji bi mogao, pa i trebao biti uvršten kod Ripleya i u njegovu rubriku „Vjerovali ili ne“. Jeste li svjesni svog uspjeha, jeste li svjesni kako su „Marginalci“ živi dokaz da u domaćem filmu bitka za gledatelje definitivno nije izgubljena, etc, etc?

Jesmo. I jako smo sretni i ponosni. Jesu li svjesni oni koji nas mogu podržati u novom projektu? Nisu!

S obzirom da ste ove godine odbijeni na Natječaju HAVC-a za razvoj scenarija (o čemu su odlučivali umjetnički savjetnici gdja Višnja Pentić, Juraj Lerotić i Dean Šoša, što je naravno njihovo legitimno pravo) za svoj novi film, i ako tu i takvu „odluku“ gledamo na razini simbola ili „poruke“, može se steći dojam da obitelj Kerekeš i njihovi filmovi nisu dobrodošli u hrvatsku kinematografiju?

Nažalost, mi zaista mislimo da je tako. Kerekeši su trn u oku mnogima.

Mnoge smeta što smo veseli i dobro raspoloženi i što uživamo u svemu što radimo.

No, mogu otkriti – HAVC sigurno više ne treba brinuti i mogu odahnuti jer naš novi film "Pokopaj me nježno" više nećemo prijavljivati na njihove natječaje i javne pozive. Snaći ćemo se, kao i do sad. Kao i uvijek.

Gospodine Kerekeš, hvala na uloženom vremenu.

Hvala i vama na zanimanju... i ops, iznenadili ste me s direktnim pitanjima.
Takva najviše volim, jer su rijetka...

Tekst je objavljen uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije iz programa poticanja novinarske izvrsnosti.

Prethodni tekst (<https://radio808.com/trogodisnja-bilanca-mikroproracunskih-filmova-odlicna-ideja-solidna-zetva-i-niz-pikanterija-odbijeni-projekti-kristijana-milica-zvonimira-rumbolta-damira-cucica-damira/>)

< Prethodna objava (<https://radio808.com/dobar-house-on-air-nova-sezona/>)

Sljedeća objava >

IMPRESSUM

Nakladnik: Udruga "Multimedijalist"
Ulica Franje Petračića 6 (HUB385)
10000 Zagreb
Urednik elektroničke publikacije: Leo Hekman
Uredništvo: Dominik Janković, Jasmin Redžepagić i

PRATITE NAS

(<https://www.facebook.com/radio808/>)

Gordan Antić

mail: info@radio808.com

mob: +385 99 540 9486

(<https://twitter.com/radio808/>)

(<https://www.youtube.com/channel/UCcaapzbopkfcCQLXp-abulg>)

(<https://www.instagram.com/radio808/>)

PRETRAŽI STRANICU

RADIO808.COM 2018. // DEVELOPMENT BY PROGRAMIRANJEZAWEB.COM

([HTTP://PROGRAMIRANJEZAWEB.COM/](http://PROGRAMIRANJEZAWEB.COM/))